

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1549. usque ad annum 1551 - ... Atque Tabulis
Chronologicis Ab Anno Christi 1000 Usque Ad 1595 ...

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1770

VD18 90118537

§. 121. Galliarum Rex contra Tridentinam Synodum reclamans.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66584](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66584)

vecordia Principi immerenti, atque Inno-
centi, aut captiosum comparetur, aut con-
tumeliosum. Sit Dominus noster Jesus
Christus ipse, qui auctor est, custos, etiam
Conservator Patres ornatissimi, salutis, in-
columitatis, dignitatisque vestrae, valete.
Ex Villa Regia, quae fontis Bellae-aquae
dicitur, ante diem Idibus Augusti millesimo
quingentesimo quinquagesimo primo. Sic
erat signatum, Henricus & inferius Du
Thier.

Saecul. XVI.
A C. 1551.

§. CXXI.

Galliarum Rex contra Tridentinam
Synodum reclamans.

Perlectis hisce literis, quae avidis om-
nium auribus excipiebantur, Amio-
tus ad alloquium admissus a Massarel-
lo Synodi Scriba libellum quemdam
recepit, in quo Regis protestatio, ut vo-
cabant, continebatur. Hancigitur co-
ram omnibus Patribus a nemine inter-
pellatus recitabat, eratque hoc scri-
ptum his verbis conceptum: *Hæc sunt
sanctissimi Patres, quæ post susceptum pri-
mum æri Parmensis patrocinium a christia-
nissimo Rege, post exortam deinde ea de re
gravissimam, sed injustissimam illam quidem
quærimoniam, post oblatum postremo pro-
ximum hunc tumultum, & certissimum ci-
vilium armorum, intestinique belli terrorem
ostentatum, Rex ipse christianissimus jussit,
tum beatissimo Patri Papæ nostro Julio,*

Mem. l. c.
p. 23.
Psalmaeus in
act. p. 225.
Pallav. n. 5.
Rayn. n. 30.

Sæcul. XVI. tum Sacro Cardinalium Collegio profiteri,
 A C. 1551. denuntiarique: cum Rex Christianissimus fa-
 cta quædam sua, quæ non modo reprehensio-
 ne nulla, sed etiam summa laude digna
 essent, trahi tamen, atque vocari in in-
 diam animadverteret, idque hominum quo-
 rundam iniqua interpretatione fieri, eoque
 dissensionum semina jaci, quæque materi-
 am armorum, illud in primis sedulo cura-
 vit, ut quoad res integra esset, Et consilii,
 Et facti totius rationem illius Sanctitati,
 Collegioque accuratissime redderet Paulus a
 Terminus Orator suus vir Equestri dignitate
 clarissimus, idque Concilio ab eo factum
 est, ut si qua in animis illorum minus com-
 moda de se opinio insedisset, ingenua illa sa-
 tisfactione revelleretur, atque ita immi-
 nentibus malis, si repudiata pace occasiones
 armorum cupidius arriperentur, iret ipse
 obviam, Et quoad ejus fieri posset, tanto
 ante refutaret: itaque primum omnium illud
 proposuit, quod fecisset, ut ejus pro-
 pugnationem susciperet, qui in fidem suam,
 quasi in portum aliquem confugisset, hinc non
 videt, qua ratione a quoque jure possit im-
 probari; quippe cum id non magis commu-
 nis cujusdam esset humanitatis ad incertos,
 Et rerum, Et temporum casus, quam opti-
 mi, maximique, ac vere Regii, Et liberalis
 animi officium, nec æquum sit ipsum deteriori
 conditione haberi, quam ceteros, dum ab eo nihil
 astute actum, nihil subdole cogitatum, ni-
 hil

hil commodi alicujus sui causa gestum, sed Sæcul. XVI.
A.C. 1551.
 unius Ecclesiæ tantummodo habita est ra-
 tio, pro perpetua quadam Francorum
 Regum, ac majorum suorum consuetudine,
 qui illam ipsam non opibus solum suis excor-
 narunt, aut armis extulerunt, sed corpora
 etiam sua, gravissimis illius temporis peri-
 culis omnibus opposuerunt, idque, quod fie-
 bat, illius causa ceptum esse, his conditioni-
 bus est testatissimum, quas ipsas paci,
 concordiaque constituendæ obtulisset; quæ
 quidem eo semper spectabant, uti qua de re
 agebatur, ea res ne Ecclesiæ aliquando, vel
 surriperetur, vel eriperetur, quam voluit
 perpetuo juris ejusdem, ditionisque esse,
 idque unum tantopere contendit. Quæ cum
 hujusmodi sint, nemo sanæ mentis
 existimare potest, quæcunque ab eo vel actum,
 vel susceptum, quod non maximum, gene-
 rosissimumque Regem deceret, Et hoc loco,
 Et hoc animo Principem, qui se non modo
 abstinentissimum præstitit, sed etiam suis
 maximis sumptibus, ac nonnullo suarum re-
 rum dispendio Italiæ pacem, otium, liber-
 tatemque obtulit, Et omni suo studio, co-
 natuque Ecclesiæ dignitatem, atque autho-
 ritatem procuravit; præterea palam de-
 nuntiavit, ac testatus est, si beatissimi Pa-
 pæ nostri Sanctitas hanc justam esse causam
 armorum decrevisset, ac proinde Italiam,
 atque adeo universam pene Europam bello
 implicavisset, ex quo Ecclesiæ status convul-
 leretur,

Sæcul. XVI. leretur, tum mores, tum Religio, tum
 A.C. 1551 dei ipsius caussa in ultimum discrimen addu-
 ceretur, maximo id quidem suo cum dolore
 futurum, sed sibi tamen nihil eorum merito
 imputatum iri, qui omnia ante fecisset, quo-
 minus illa acciderent, omnesque propterea
 conditiones, quæ modo & honestæ, & tem-
 poris illius essent, non solum ferre, verum
 etiam arripere voluisset, denique Concilii,
 quod nuper indictum erat, solutionem, quasi
 ad arma iretur, necesse erat consequi, Regi ta-
 men minime assignari potest; orat etiam, atque
 etiam obtestatur enixius summi nostri Pontifi-
 cis Sanctitatem, consideraret etiam atque eti-
 am, quanta ex bello semel suscepto damna,
 atque incommoda Reipublicæ Christianæ im-
 penderent, eaque, ne evenirent, quod pro pa-
 ce tuenda facillimum erat, efficeret.

Attamen cum hæc tot, ac tanta ipse
 pro se per supra dictum illum Oratorem
 suum egisset, monuisset, denuntiasset, hor-
 tatus esset, tantum abest, ut illis omnibus,
 quæ summopere juri omni divino, humano-
 que niterentur, ullo modo summus Christia-
 norum Pontifex moveretur, ut cum pacem,
 tranquillitatemque tueri deberet, controver-
 sias, dissidia, lites, si quæ ipsis inter se
 Principibus Christianis essent, vel minuire,
 vel funditus tollere, otium, atque securita-
 tem omni ratione celebrando Concilio para-
 re; Italiae tamen funestissimum bellum con-
 citare, quo totam mox Europam consti-
 gravi

ggare necesse est, nova excitare animorum Sæcul. XVI.
 diffidia, aditus ad Concilium omnes præ- A C. 1551.
 cludere maluisse videretur, eamque omnibus
 suspicionem inducere, istam ipsam Concilii
 Tridentini indictionem non communis uni-
 versæ Ecclesiæ utilitatis gratia repetitam
 esse, sed factam potius conditionem cum iis,
 quorum privatis rationibus, ac commodis
 illic inserviretur, nullo reclamante, nullo
 repugnante; videtur certe summi Pontificis
 nostri Sanctitatem se excludere, ac fructu
 optatissimi Concilii privari voluisse, idque re-
 rum initia, progressus, exitus Conciliorum
 Sanctitatis ejus videntur declarasse, cum illa
 de causa, nec hoc tempore, nec hoc authore,
 aut bellum tam perniciosum, tanto universæ
 Reipublicæ periculo suscipi, aut tanta ejus-
 dem Reipublicæ jactura, & calamitate geri
 debuerit. Clari sæpenumero, & admira-
 bili quadam animi magnitudine Principes dis-
 simulandis gravioribus injuriis pacem reti-
 nuerunt, eoque modo restrinxerunt initia com-
 munitatis incendii. Nunc quæsitæ videtur ul-
 tro, & adornata, a quo minime debuit
 flammæ istius perniciosissimæ, ac luctuosissi-
 mæ materia, cum constituenda fuisset, aut re-
 vocanda magis exemplo Sanctitatis illius,
 Concilio ipso jam indicto veteris Ecclesiæ se-
 verior disciplina, ac species non labe-
 factanda, aut formanda ea, quæ tum
 paucissimorum hominum Religione nititur,
 tum pauciorum multo honestate, ac mori-
 bus

Sæcul. XVI. A.C. 1551. bus agnoscitur, nec spargenda Christianis Principibus odiorum Semina, nec obijcienda Petri Principis Apostolorum navicula majoribus prope fluctibus, quam unquam ulla majorum nostrorum memoria obiecta est, nec eum ab eo Concilio, quod magnopere expedivisset, interclusis itineribus arceri oportuisset.

Rex perpetuo suo sensu, non modo nomine Christianissimus, cujus cum tanta majorum beneficia in Ecclesiam existant, & ipse in communi fidei, atque Religionis causa non hæserit usquam, nec offenderit, nec titubarit ullo modo, nec animo futurus sit unquam ab Ecclesie Catholice rationibus alieno, facere non potuit, quin apud illius Sanctitatem, apud sacrum Cardinalium Collegium dolorem suum exponeret, ac vere, & ex animo conquereretur, illudque tum querendo, tum precando postularet, nec alienum existimaret aut suo, aut majorum suorum more, quod deprecaretur quædam, hoc est (ut nunc loquimur) protestaretur ipse, quomodo quidem omnino protestatus est; sicut ab ipso sibi jure permixtum esse non ignorabat, videlicet ne sibi gravissimis bellicorum motuum difficultatibus implicato, necesse esset Tridentum ad Concilium mittere suæ ditionis Episcopos, quippe quibus nec liber, nec tutus eo patet accessus, neve ipsum Concilium, a quo excludebatur invictissimus, Generale totius Ecclesie Catholice aut haberetur,

beretur, aut appellaretur, quin potius pri-
 vatum existimaretur Concilium, quod vide-
 tur quidem quæsitum, & expeditum, non
 reformandæ, restituendæque disciplinæ, nec
 Sectarum comprimendarum studio, sed qui-
 busdam obsequendi, quorum privatae utili-
 tatis magis, quam publica ratio inita esse
 videtur.

Denique ne Concilii hujusmodi, eorum-
 ve Decretis aut ipse, aut populus Gallicus,
 aut ulli Ecclesiæ Gallicæ ministri in poste-
 rum tenerentur: immo vero testatur palam,
 ac denuntiat, ad eadem se remedia, ac præ-
 sidia descensurum, si necesse videretur, qui-
 bus majores sui Francorum Reges in re con-
 simili, causaque uti consuevissent, nec sibi
 quicquam antiquius fore secundum fidei, ac
 Religionis integritatem, libertate, & inco-
 lumitate Ecclesiæ Gallicanæ. Nihilominus
 Rex profitetur tamen, non hæc ita a se dici,
 quasi aut cogitaret ullo modo, aut haberet
 in animo meritam, ac debitam a se sanctæ
 Apostolicæ Sedi observantiam, & obedi-
 di conditionem, aut excutere, aut immi-
 nuere, sed contra operam daturum esse, ut ma-
 gis in dies se dignum probaret hoc christia-
 nissimi Regis cognomine, hocque maximi Ec-
 clesiæ, & fidei Protectoris elogio. Animi
 hujus sui, ac studii propensiones, ad felicio-
 ra, melioraque tempora reservat, cum sci-
 licet hoc humano generi, ac præcipue Rei-
 publicæ Christianæ summis ipsius, ac po-
 puli

Sæcul. XVI.

A.C. 1551.

Sæcul. XVI. *puli totius Gallici votis Dei optimi Maxi-
 mi gratia tribuisset, ut honeste depositis ar-
 mis, quæ erant parum modeste illata, &
 A.G. 1551. motiones componerentur, & hoc modo pax
 ipsa conveniret. Rex præterea tum ab ejus
 Sanctitate, tum ab ipso sacro Collegio po-
 stulat, uti ne moleste ferrent, si suam ipse
 Professionem, inflationem, denuntiationem,
 deprecationem in acta referri peteret, sibi-
 que instrumenta his de rebus publice confici,
 quibus quoties, aut tempora, aut res sua
 poposcissent, uti posset ad superiorum om-
 nium fidem, sibi que ut ad singula respondi-
 atur, rogat, ut his de rebus omnibus ce-
 teros Christiani nominis Principes, populos,
 civitates liceret certiores facere. Nunc ita-
 que, sanctissimi Patres, cum vobis prom-
 ptum sit ac facile, nudum Christianissimi
 Regis animum, & explicatam, apertam-
 que facti, Consilii que sui mentem perspicere,
 potestis etiam statuere, nec hunc Ordini
 istius Conventum ab illo sperni, nec au-
 thoritatem, gravitatemque non magni fieri,
 sed præreptam potius hujus celebrandi facultatem,
 quod vos ita accepturos confidit, Ornatissimi
 Patres, ut nec de illius Religione dubitare
 possitis, nec de animi erga vos, totamque
 Ecclesiasticam administrationem secus ac
 commodum est, judicare. In quo uno vestro
 judicio adversus malevolorum, & iniquorum
 hominum sermones satis sibi præstidii esse putat,
 satis adversus Suggillationes*

nes argumenti, ut in sui conscientia, & re-
cordatione Officiorum suorum conquiescat. Sæcul. XVI.
A.C. 1551.

Henricus. *DU THIER.*

Postquam Amiotus hanc oppositio-
nem integram perlegerat, mox Pro-
motor nomine Synodi eidem hæc re-
spondit: *Sacrosancta Synodus gratam ha-
bet Regis moderationem, quam præsefert in
suis literis, Personam vero tuam Amiote,
nisi quatenus legitimæ Synodo nullam præ-
judicium affert, minime acceptat, sed te
monet, ut ad diem undecimam Octobris te
sistas futuræ Sessioni, ut Synodi responsum
ad Regis literas accipias: interea inhibet
Synodus omnibus notariis, ne instrumentum
istius actus vobis, aut alicui tradant, nisi
una cum adjectione suæ responsionis, & sui
notarii subscriptione, aliter protestatur de
nullitate.*

Dato hoc responso Sessio, quæ ad
octavam ferme horam pomeridianam
protrahebatur, fuit absoluta. Postea
Amiotus frequenter Præsides sollicita-
bat, ut rei gestæ tabulas per Synodi
Scribam ad testandam Legati solertiam
erga Regem suum confici juberent, aut
saltem unacum Regiæ Epistolæ apog-
rapho eadem verba scripta traderent,
quæ ipse illorum jussu per Promotorem
edixerat, ut ea actis a se ad Regem
deferendis inserere posset: Verum re-

Hist. Eccles. Tom. XL. A a pul-

Sæcul. XVI
A.C. 1551.

pulsam tulit; non enim Patribus consultum videbatur, quod hæc acta ante Synodi responsionem publici juris fierent; Cum tamen Amiotus scire percuperet, quæ tum fuerint proposita, quando Præfides circa responsum Legato promissum deliberaturi secesserant, hinc serotinis horis ipse Nicolaum Psalmæum Viromandensem Episcopum Galliarum Regi addictissimum adiit, a quo tamen haud aliud explorare potuit, nisi tam a Legato, quam ejus Sociis importunius fuisse postulatum, ut Amiotus audiretur. Idem quoque non modo Cardinalis Tridentinus, duo Archiepiscopi Moguntinus, & Trevirensis Imperij Electores, sed ipsi etiam Cæsaris Legati efflictim petebant; quinimo non defuerunt nonnulli, qui Archiepiscopum Moguntinum hæc dixisse referunt: *Si has Regis literas recusatis audire, quo pacto Germanos Protestantibus, qui nos appellant Concilium malignantium, audietis?* (*) Insuper Comes Montfortius subjunxisse dicitur: „Si Amiotum ad alloquium admittere renue-
ritis, nomine Cæsaris Domini mei contestabor, eo fine, ut ille audiatur,“ Quinimo ipse etiam Cardinalis Tridentinus gravioribus verbis usus fuggerebat, Re-
gen

(*) Hac super re consulendus est Pallavicinus Hist. Conc. Trid. l. II. c. 17. n. 2. qui hæc Pauli Suavis mendacia, & fabulas confutat.

gem neutiquam esse exasperandum per ^{Sæcul. XVI.}
hoc, quod ejus Ministri nec audiantur, A.C. 1551.
nec illius literæ recipiantur.

§. CXXII.

Synodi Legatus ab Amiato salutatus.

Altera post Sessionem die secunda Sep-
tembris Amiotus Legatum saluta-
tum ibat, ac prætermissum a se reveren-
tiæ officium excusabat, caussatus, sibi
disertis verbis fuisse inhibendum, ne usque
ad Sessionis tempus adventus sui causam
cuiquam manifestaret. Legatus eum
perbenigne excipiens hæc Amiato re-
spondit: „Displicet mihi dissidium exor-
tum inter Papam, & Regem, cum vero
Pontifici, cujus me servum profiteor,
quamplurimis titulis obstringar, ea e-
tiam, quæ eidem magis conveniunt,
obsequia præstare teneor, hacque ratio-
ne contra Regem tuum agere deberem,
nisi continuo studio componendis dis-
sensionibus intentus, salva juramenti
mei religione Regis quoque subditis
omni, quo possum, modo deservire cona-
rer. Ad hæc reposuit Amiotus: Hæc
ipsa auctoritas, qua apud summum
Pontificem vales, necnon sublimis illa
existimatio, quam hic idem de tuis me-
ritis concepit, mihi omnino pollicetur,
præter te nullum alium ad revocandam
concordiam magis aptum esse, cum pro

A a 2

„utri-